

Perioodi 2014-2020 keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetuse (KSA) hindamismatriksid

Toetusõiguslikkuse nõude rikkumisel toetust ei maksta või see tühistatakse täielikult. Baasnõuete ja toetuse nõuete puhul hinnatakse nõude rikkumist kolmest aspektist lähtuvalt:

- a) *Raskus* sõltub eelkõige selle tagajärgede olulisusest. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt tagajärgede mõjust eesmärgile:

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju nõude eesmärgile vähene.

Koefitsiendid 0,3...0,5 - mõju nõude eesmärgile oluline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju nõude eesmärgile väga oluline.

- b) *Ulatus* sõltub eelkõige selle mõjust kogu tegevusele. Määratakse % põllu- või põllumajandusmaast, toetusõiguslikust maast jms, millises ulatuses oli rikkumine. Mida suurem %, seda suurem on mõju kogu tegevusele.

- c) *Kestus* sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest või sellest, kas seda mõju on võimalik mõistlike vahenditega lõpetada. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt mõju kestvusest ja mõju lõpetamisest:

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline.

Koefitsiendid 0,3...0,5 - mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju püsiv.

Toetussummat vähendatakse protsendi võrra, mis leitakse raskuse ja kestuse koefitsientide ja ulatuse protsendi korrutamisel.

Igale nõudele on arvestatud vaikimisi maksimum vähenduse % toetussummast. Eestleitud olukorda arvesse võttes võib erandjuhtudel hinnata matriksist erinevalt. Juhul, kui tegemist on raske rikkumisega, siis võib % olla suurem kui maksimumina määratud. Kui tegemist on ränga rikkumisega (pettus, tahtlik rikkumine) võib raskuse ja kestuse koefitsientide muuta selliselt, et taotleja jääb toetusest ilma.

Korduvus - käesoleva aasta rikkumine korrutatakse selle või sarnase nõude rikkumiste arvuga. Rikkumine teist korda, siis x 2 jne.

Näide: käesoleval aastal nõude rikkumine toetussummast 4%, nõuet kontrolliti ka kaks aastat tagasi ja leiti rikkumine, mille puhul vähendamine toetussummast oli 7%. Sellisel juhul on tegemist korduvusega ja rikkumine leitakse järgmise tehte abil: $4\% \times 2 = 8\%$. Aluseks võetakse käesoleva aasta % seetõttu, et kui taotleja on küll rikkunud, kuid väiksemas ulatuses kui varem, siis tähendab, et ta on kasutusele võtnud parandusmeetmeid.

Alates 2015. aastast sama nõude rikkumisel, sõltumata, millise meetme raames nõuet rikuti, märgitakse korduvus vastavalt rikkumiste arvule.

1. MAK 2014+ toetuse saaja teavitab avalikkust, et asjakohane tegevus on viidud ellu või viiakse ellu EAFRD-st saadud toetuse abil. Avalikkuse teavitamiseks tähistab toetuse saaja asjakohase toetatava tegevuse „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” logo (edaspidi *arengukava logo*) ja Euroopa Liidu embleemiga (edaspidi *embleem*).

RASKUS	Koef. 0,1. Väga väike mõju nõude eesmärgile, avalikkuse teavitamine on toimunud ka toetuse saajate nimekirjade avaldamisena PRIA kodulehel.
ULATUS	100% -arengukava logo ja embleem puudub või 50% -arengukava logo olemas, aga embleem puudub või vastupidi, või ei vasta need kehtestatud nõuetele.
KESTUS	Koef. 0,1. Rikkumine on võimalik lõpetada väga lühikese ajaga ja väheste vahenditega.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 1% MAK 2014+ toetusliigi toetussummast, mille osas ei ole toetuse saamisest avalikkust nõuetekohaselt teavitatud.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $0,1 \times 50 \times 0,1 = 0,50\%$.

BAASNÕUDED:

1. Taotleja kannab andmed majapidamise põllumajandusmaal tehtud tegevuste kohta veeseaduse alusel peetavasse põlluraamatusse.

RASKUS	Koef. 0,2. Andmed ei vasta reaalsele olukorrale. Puudub ülevaade põllul tehtud töödes.
ULATUS	Rikkumistega põllu osas märke. Kui põllu kohta puuduvad kõik andmed, siis 100 % põllu pinnast loetakse rikutud pinnaks. Kui põllu kohta puuduvad andmed osaliselt, siis 50 % põllu pinnast loetakse rikutud pinnaks. Liidetakse rikutud pindade ha kokku ja leitakse rikkumise % - kogu põllumajandusmaa pinnast ha kokku, kui palju moodustab rikkumisega põldude ha kokku. Kui põlluraamat puudub, siis on ulatus 100 %.
KESTUS	Koef. 0,2. Andmeid on võimalik taastada või parandada. Teada on põllul kasvav kultuur, kuid tehtud töid, tööde teostamise aega või kasutatavate väetiste/seemnete koguseid ei ole võimalik täpselt määrata.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 4% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha.

Rikkumine kogu põllumajandusmaast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 0,2 \times 0,2 = 0,80\%$.

2. Taotleja korraldab enne taimekaitsevahendi kasutamist taimekahjustajate seire ning kannab andmed seire kohta veeseaduse alusel peetavasse põlluraamatusse.

RASKUS	Koef. 0,3. Puudub ülevaade taimekaitsevahendi kasutamise vajalikkusest.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent kogu põllumajandusmaa pinnast.
KESTUS	Koef. 0,3. Kanded on võimalik koheselt lisada muudest allikatest nt kalendermärkmik. Seiret ei ole võimalik taimekaitsevahendiga pritsitud põllul teha.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 9% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha.

Rikkumine kogu põllumajandusmaast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 0,3 \times 0,3 = 1,80\%$.

TOETUSE NÕUDED:

1. Toetusõiguslikul maal ei tohi kohustuseperioodi jooksul kasutada glüfosaati sisaldavaid taimekaitsevahendeid.

RASKUS	Koef. 1,2. Oht inimese tervisele. Mulla ja toidu saastumine taimekaitsevahendi jääkidega.
ULATUS	Rikkumisega pinna % KSA toetusõiguslikust maast.
KESTUS	Koef. 1,2. Glüfosaadi kasutamisel järelmõju mitu aastat.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: kokku on KSA toetusõiguslikku (viljapuu- ja marjaaiad) pinda 10 ha; rikkumine on 2 ha ehk rikkumise ulatus $2/10 \times 100 = 20\%$

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef nt. $20 \times 1,2 \times 1,2 = 28,80\%$

2. Toetusõiguslikul maal, millel kasvatatakse viljapuid, hoitakse kohustuseperioodi iga kalendriaasta 1. maist kuni 31. augustini õunamähkuri, ploomimähkuri, õunakoi ja õunapuu võrgendkoi avastamiseks feromoonpüüniseid. Püünised peavad olema paigutatud tihedusega vähemalt üks püünis igal 0,3 hektari suurusel maa-alal.

RASKUS	Koef. 0,2. Kahjustajate kindlaks tegemine on raskendatud, mistõttu hilineb ka võimalik tõrje.
ULATUS	%, kui palju moodustab puuduolevate püüniste arv vajaminevate püüniste arvust.
KESTUS	Koef. 0,5. Peale kontrollide teostamist püüniste panek enam sellele aastale mõju ei avalda, kuna kahjustajad on selleks ajaks juba saaki kahjustanud.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 10% toetussummast

Ulatuse leidmise näide: viljapuuaiad 10 ha, püüniseid peab olema $10/0,3 = 34$ tk. Leiti 30 tk, seega puudu 4 püünist. Ulatus $4 \times 100 / 34 =$ kokku peab püüniseid olema; rikkumine on 2 ha ehk rikkumise ulatus $2/10 \times 100 = 11,76\%$

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef nt. $11,8 \times 0,5 \times 0,2 = 1,18\%$

3. Toetusõiguslikul maal hoitakse kohustuseperioodi teise aasta 1. kuni kohustuseperioodi lõpuni bioloogilist mitmekesisust toetavaid elemente.

Bioloogilist mitmekesisust toetavad elemendid peavad olema paigutatud järgmise tihedusega:

1) vähemalt kaks elementi igal 0,3 hektari suurusel maa-alal, millel kasvatatakse kultuurmustikaid või -jõhvikaid;

2) vähemalt kaks elementi, millest üks on lindude pesakast, igal 0,3 hektari suurusel maa-alal, millel kasvatatakse puuvilju või marju, välja arvatud kultuurmustikaid või -jõhvikaid.

Bioloogilist mitmekesisust toetavad elemendid on lindude pesakast, röövlindude istumiskoht, putukapesa ja mesitaru, milles peetakse mesilasi.

RASKUS	Koef. 0,5. Tolmeldamine väheneb või/ja kahjurputukate levik suureneb
ULATUS	Leitakse vajaminevate ja eest leitud elementide arvud kõikidel põldudel, seejärel arvutatakse, mitu % moodustavad puuduolevad elemendid vajaminevate elementide või pesakastide arvust.
KESTUS	Koef. 0,2. Elemente on võimalik paigaldada

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 10% toetussummast.

Ulatuse arvutamisel võetakse aluseks vajaminevate elementide koguarv ja kohapeal kontrollitud elementide koguarv. Seejuures leitakse esmalt vajaminevate ja kohapeal kontrollitud elementide arvud põllupõhiselt ja seejärel koguarvud.

4. Toetusõiguslikul maal hoitakse viljapuude ja marjapõõsaste reavahed vähemalt kahe kolmandiku ulatuses rohukamaras. Uue viljapuu- ja marjaiaia rajamise korral peavad reavahed vähemalt kahe kolmandiku ulatuses olema rohukamaraga kaetud rajamisele järgneva kalendriaasta 15. juuniks. Nõudeid ei pea täitma toetusõiguslikul maal, millel kasvatatakse kultuurmustikat või -jõhvikat.

RASKUS	Koef. 0,5. Soodustatakse umbrohtude, taimehaiguste ja -kahjurite levikut. Puuviljade saagi kvaliteet võib halveneda.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent kõikide viljapuu- ja marjaaedade pinnast.
KESTUS	Koef. 0,4. Rohukamar on võimalik rajada sel aastal või järgneval aastal.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 20% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Viljapuu- ja marjaaedade pind kokku on 2,5 ha, sellest 0,5 ha-l ei ole reavahed 2/3 ulatuses rohukamaras, siis ulatus on $0,5 \times 100 / 2,5 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 0,5 \times 0,4 = 4,00\%$.

5. Rohu kõrgus võib toetusõiguslikul maal, sealhulgas teenindusalal, olla kuni 30 cm.

RASKUS	Koef 0,5. Soodustatakse umbrohtude, taimehaiguste ja -kahjurite levikut. Saagi kvaliteet halveneb - puuvili läheb niiskes keskkonnas mädanema, marjad ei saa päikest ja valmivad hiljem.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent KSA toetusõiguslike viljapuu- ja marjaaedade pinnast.
KESTUS	Koef 0,4. Sel aastal on võimalik saavutada rohu kõrgus alla 30 cm niitmise, hekseldamise või loomade karjatamisega.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 20% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide – KSA toetusõiguslik maa kokku on 10 ha, sellest 2 ha-l on rohu kõrgus üle 30 cm, siis rikkumise ulatus on $2 / 10 \times 100 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 0,5 \times 0,4 = 4,00\%$.

6. Toetusõiguslikul maal kasvavate viljapuude ja marjapõõsaste võrasid hooldatakse lõikamise teel. Nõudeid ei pea täitma toetusõiguslikul maal, millel kasvatatakse kultuurmustikat või -jõhvikat.

RASKUS	Koef. 0,5. Haiguste ja kahjurite levik on soodsam, saagikus väiksem.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent KSA toetusõiguslike viljapuu- ja marjaaedade pinnast.
KESTUS	Koef. 0,3. Võimalik hooldustööd teha samal aastal pärast saagikoristust.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 15% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Viljapuu- ja marjaaedade pind kokku on 10 ha, sellest 1,5 ha-l on võrad hooldamata, siis ulatus on $1,5 \times 100 / 10 = 15\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $15 \times 0,5 \times 0,3 = 2,25\%$.

7. Toetusõigusliku maa iga põllu ühel küljel peab hiljemalt kohustuseperioodi teise aasta 1. mai seisuga olema kaitsehekk. Uue kaitseheki rajamisel peab see olema vähemalt kaherealine ja koosnema vähemalt kahest põõsa- või puuliigist. Ühtselt haritava maa-ala moodustavate põldude kohta võib olla üks kaitsehekk. Kaitseheki peab säilitama kuni kohustuseperioodi lõpuni.

Nõudeid ei pea täitma toetusõiguslikul maal, millel kasvatatakse kultuurmustikat või -jõhvikat.

RASKUS	Koef. 0,5. Bioloogiline mitmekesisus väheneb; vähem linnu, looma ja/või putuka varje-ja elupaiku.
ULATUS	mitu % moodustavad puuduolevate või nõuetele mittevastavate hekkide arv vajaminevatest hekkide arvust.
KESTUS	Koef. 0,3. kaitsehekk on võimalik rajada; loomadel, lindudel, putukatel on teisi varje-ja elupaiku.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 15% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: taotlejal viis KSA toetusõiguslikku põldu; kohapeal tuvastati kahel põllul nõuetekohased kaitsehekkid, ühel põllul hiljuti rajatud 1-realine ja 1 puuliigiga kaitsehekk, ühel põllul ei ole kaitsehekki kogu põllu külje ulatuses ning ühel põllul puudub kaitsehekk. Seega puudusega 3 kaitsehekki. $3 \times 100 / 5 = 60\%$

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef nt. $60 \times 0,5 \times 0,3 = 9,00\%$.

8. Taotleja korraldab toetusõigusliku maa kohta mullaproovide võtmise ning proovide saatmise mullaanalüüside tegemiseks mulla ja pinnase analüüsimiseks akrediteeritud laboratooriumisse hiljemalt kohustuseaasta 1. detsembriks.

Mulla happesus määratakse kaaliumkloriidi lahusest, taimede omastatava fosfori ja kaaliumi sisalduse määramiseks kasutatakse Mehlich 3, Egnér-Riehm topeltlaktaadi või Egnér-Riehm-Domingo ammooniumatsetaat-laktaadi meetodit. Kui kohustuse ülevõtjal ei ole üleantava maa kohta nõuetekohaseid mullaproovide analüüsitulemusi, peab kohustuse ülevõtja korraldama ülevõetud maa osas määruse kohaste mullaproovide laboratooriumisse saatmise kohustuse ülevõtmise aasta 1. detsembriks. Laboratooriumi väljastatud laboriprotokollid analüüsitulemustega peavad olema kohapeal kontrollimiseks kättesaadavad.

Mullaproovid võtmata või neist ei ole määratud kõiki nõutud elemente või ei ole analüüsitud nõutavate meetoditega.

RASKUS	Koef. 0,3. Ei saa planeerida väetiste kasutamist vastavalt väetustarbele, põllumullale sobivat külvikorda ega muldade neutraliseerimist, mis looks kultuurtaimede soodsamad kasvutingimused ja väldiks ebaotstarbekat väetiste ning liigset taimekaitsevahendite kasutamist.
ULATUS	Mitu protsenti moodustavad puuduolevad/nõuetele mittevastavad proovid vajaminevatest proovidest.
KESTUS	Koef. 0,2. Mullaproovid võimalik võtta ja saata laboratooriumisse analüüsimiseks selle aasta sügisel või järgmise aasta kevadel.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 6% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Toetusõiguslikku maad 85 ha; vajalike proovide arv $85 / 3 = 29$, võetud oli 10 proovi, millest 2 proovil on määramata kaaliumisisaldus. Seega ebakorrektsed proovid on 21 ja rikkumise % on $21 \times 100 / 29 = 72,41\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $72,41 \times 0,3 \times 0,2 = 4,35\%$.

9. Taotleja või tema esindaja, kes tegeleb taotleja põllumajanduslikus majapidamises põllumajandusliku tegevusega, peab esimese kohustuseaasta 1. detsembriks olema osalenud Maaeluministeeriumi korraldatud keskkonnasõbraliku aianduse koolitusel.

Kui kohustuse ülevõtjal ei olnud varem kohustust, peab kohustuse ülevõtja või tema esindaja, kes tegeleb taotleja põllumajanduslikus majapidamises põllumajandusliku tegevusega, olema osalenud koolitusel kohustuse ülevõtmise aasta 1. detsembriks. Arvestatakse alates 2015. kalendriaastast läbitud koolitusi.

Koolituse nõude rikkumist hinnatakse kolmest aspektist lähtuvalt:

- a) *Raskus* sõltub eelkõige selle tagajärgede olulisusest. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt tagajärgede mõjust nõude eesmärgile.

Koefitsient „1“ mõju nõude eesmärgile vähene.

Koefitsient „2“ mõju nõude eesmärgile oluline.

- b) *Ulatus* sõltub eelkõige selle mõjust kogu tegevusele. Koolituse hindamisel on ulatus „1%“.

- c) *Kestus* sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest või sellest, kas seda mõju on võimalik mõistlike vahenditega lõpetada. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt mõju kestvusest ja mõju lõpetamisest.

Koefitsient „1“ mõju kergesti eemaldatav või lühiajaline.

Koefitsient „3“ mõju raskesti eemaldatav või pikaajaline.

RASKUS	Taotleja on läbinud koolituse tähtajast kuni 1 kuu hiljem. Koef. 1	Taotleja ei ole alates 2015. aastast koolitustel osalenud või on koolitus läbitud etteantud tähtajast hiljem kui 1 kuu jooksul. Koef. 2
ULATUS	Taotleja ei ole läbinud nõutud koolitust etteantud tähtaja jooksul (1%)	
KESTUS	Taotleja on läbinud koolituse tähtajast kuni 1 kuu hiljem. Koef. 1	Taotleja ei ole alates 2015. aastast koolitustel osalenud või on koolitus läbitud etteantud tähtajast hiljem kui 1 kuu jooksul. Koef. 3

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 6% toetussummast.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef.